Polen koerst aan op harde confrontatie met Brussel

Oost-Europese landen verzetten zich hevig tegen de sluiting van kolenmijnen, hoewel kolen het milieu zwaar vervuilen en de sector grote verliezen lijdt

Maurits Kuypers
Karvina Tsjechië

Europa wil zich deze week tijdens de klimaatconferentie in Parijs laten zien als een van de meest voorbeeldige regio's als het aankomt op bestrijding van de klimaatverandering. Maar vooral Polen dreigt dwars te liggen bij de doelstelling om de CO_2-uitstoot in 2030 terug te brengen met 40% onder het niveau van 1990.

'De Poolse regering wil het liefst helemaal af van die binnen de EU gemaakte afspraak', zegt energiedeskundige Aleksander Sniegocki van het Warsaw Institute for Economic Studies. 'Het is in strijd met de belangen van de kolenindustrie.'

In Polen wordt bijna 90% van alle stroom opgewekt met bruin- en steenkolen. Bovendien hebben direct en indirect ruim 300.000 mensen hun baan te danken aan de kolenindustrie. Jaroslaw Kaczynski, voorzitter van regeringspartij PiS, heeft te kennen gegeven dat die banen wat hem betreft belangrijker zijn dan CO_2-afspraken.

Dat zal leiden tot een harde confrontatie tussen de Poolse regering en Brussel, verwacht Andrzej Ancygier, klimaat- en energie-expert aan de universiteit van Berlijn. Hij denkt dat de Poolse regering alles in de strijd zal werpen om van de CO_2-afspraken af te komen. 'De Poolse regering is uiteindelijk maar voor een drukmiddel gevoelig, en dat is als ze voor de keuze worden gesteld: of je houdt je aan het klimaatakkoord, of je verlaat de EU.'

Ruim 300.000 Polen hebben hun baan te danken aan de kolenindustrie

Sniegocki denkt daarentegen dat er een compromis uit de bus zal rollen waarbij de Poolse regering iets langer de tijd krijgt om hun verlieslatende mijnen te sluiten. Niet in 2018, zoals Europese afspraak is, maar bijvoorbeeld in 2020.

De wereldwijde klimaatverandering mag de Poolse regering dan misschien niet zo veel interesseren, er zijn ook goede economische argumenten om een flink deel van de mijnen te sluiten. De drie grote Poolse kolenmijnbedrijven Kompania Weglowa (KW), KHW en JSW — allemaal in handen van de staat — kosten de overheid namelijk honderden miljoenen per jaar. Alleen al de eerste drie kwartalen van dit jaar leed de kolensector een verlies van naar schatting €400 mln.

Verreweg de grootste problemen heeft KW, met 50.000 werknemers de grootste steenkolenproducent van Europa. Bij dit bedrijf moest de staat in 2014 al een keer te hulp schieten, omdat het de lonen niet kon betalen. En nu bevindt KW zich weer in financiële nood.

Volgens Sniegocki wordt KW bestraft voor jaren van wanbeleid waarbij hopeloos verouderde mijnen werden opengehouden en behoud van arbeidsplaatsen heilig was. De drie grote staatsbedrijven, moeten zeker de helft van de 100.000 mijnbouwers ontslaan om uit de verliezen te komen, zegt hij. De productie moet omlaag van 70 miljoen ton per jaar naar 50 miljoen ton. Dan kan de industrie nog tientallen jaren winstgevend opereren. Kolenreserves zijn er genoeg.

Overschot kolenproductie

De drie grootste kolenproducerende landen plus Polen en Tsjechië (in miljoen ton)

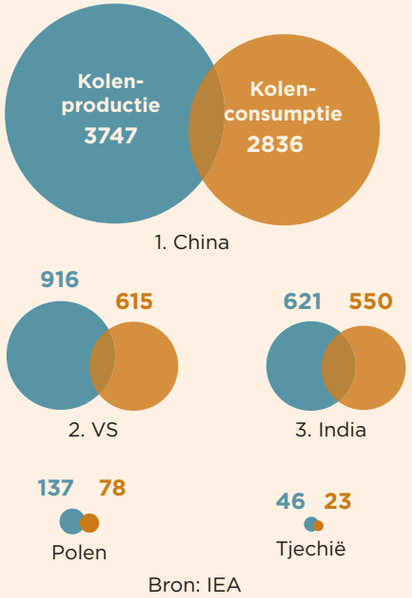

Bron: IEA